

Sygn. akt I AGa 104/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Rygiel
-----------------	------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 lutego 2023 r. w Krakowie

sprawy z powództwa M. H. (1)

przeciwko (...) sp. z o.o. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt IX GC 167/19

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

sygn. akt I AGa 104/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 lutego 2023 roku

Powódka M. H. (1), prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...), wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. w K. kwoty 110.700 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 24 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 168,34 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności. Wniosła również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Powódka dochodziła zapłaty kwoty 110 700 zł tytułem drugiej części wynagrodzenia za wykonanie umowy stron z 23.01.2018 r. o wypożyczenie stoiska targowego, na mocy której powódka zobowiązała się do wypożyczenia, ustawienia oraz wyposażenia stoiska na targi(...) odbywające się w dniach 18 – 23 marca 2018 r. we F..

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Podnosiła, że strona powodowa wykonała stoisko z licznymi usterkami. Strona pozwana przejęła stoisko, lecz jedynie z uwagi na konieczność wzięcia udziału w prestiżowych targach. Na podstawie § 3 ust. 4 i 7 umowy spółka obciążyła

powódkę karą umowną w kwocie 150.000 zł. Następnie, oświadczeniem z dnia 14 maja 2018 r. strona pozwana dokonała potrącenia należności z tytułu kary umownej z należnością powódki z tytułu wynagrodzenia. Wobec tego należność dochodzona przez powódkę w niniejszym postępowaniu została umorzona.

W toku postępowania strona pozwana uległa przekształceniu w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Krakowie:

- zasądził od strony pozwanej (...) sp. z o.o. w K. na rzecz powódki M. H. (1) kwotę: - 55.350 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 24 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty; - 168,34 zł (pkt I);

- oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II);

- zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.936 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Sąd I instancji poczynił ustalenia faktyczne co do zawarcia w dniu 23 stycznia 2018 r. pomiędzy M. H. (1), prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...), a (...) S.A. umowy, której przedmiotem było wypożyczenie, ustawienie, wyposażenie, a po zakończeniu targów - zdemontowanie stoiska targowego na targach (...) we F. w dniach 18 – 23 marca 2018 r. o wielkości i kształcie określonym w projekcie ofertowym nr 2 oraz zgodnie z ofertą cenową nr 4 z dnia 19 stycznia 2018 roku, stanowiących załącznik nr 1 do umowy (§ 1 ust. 1 umowy).

W § 1 ust. 3 umowy wykonawca zobowiązał się do wykonania usługi zgodnie z najwyższymi standardami jakości przy udziale wykwalifikowanych pracowników. Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 umowy, wykonawca zobowiązał się do wykonania stoiska z materiałów własnych zgodnie z zaakceptowanym w formie pisemnej przez stronę pozwaną projektem ofertowym, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. W razie obiektywnego braku możliwości wykorzystania materiałów uzgodnionych z (...), wykonawca zobowiązany był wykorzystać materiały zamiennie, o zbliżonych, jednakże nie gorszych parametrach i nie gorszej jakości. Wykonawca był zobowiązany do wypożyczenia, ustawienia i wyposażenia stoiska zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy, a do jego przekazania miała dojść najpóźniej w dniu 17 marca 2018 roku (§ 3 ust. 1 umowy). Przekazanie stoiska miało nastąpić pomiędzy uprawnionymi przedstawicielami stron w drodze protokołu zdawczo – odbiorczego przekazania stoiska. Niestawienie się przedstawiciela (...) w celu dokonania odbioru stoiska do godziny 12.00 w dniu 17 marca 2018 roku uprawniało wykonawcę do dokonania jednostronnego odbioru, przy czym taki odbiór powinien być udokumentowany zdjęciami gotowego stoiska (§ 3 ust. 3 umowy).

W § 3 ust. 4 umowy zastrzeżono, iż m. in. w razie nieprzekazania w dniu 17 marca 2018 roku – co jest równoznaczne z niewykonaniem umowy – wypożyczonego, ustawionego i prawidłowo wyposażonego stoiska targowego, (...) nałoży na wykonawcę karę umowną w wysokości 350.000 zł.

Do odbioru stanowiska w imieniu (...) upoważniony został B. W. (1) (§ 3 ust. 6 umowy).

Drobne usterki zgłoszone przez (...) przy odbiorze, niemające wpływu na bezpieczeństwo użytkowania stoiska oraz na jego estetykę, wynikające z ewentualnych niezgodności z ustaleniami zawartymi w załączniku nr 1 do umowy, wykonawca był zobowiązany do usunięcia do godziny 24:00 dnia 17 marca 2018 roku. Usterki takie usunięte w tym terminie nie prowadziły do naliczenia kary umownej (§ 3 ust. 7 umowy).

Za wypożyczenie, ustawienie, kompletne wyposażenie i zdemontowanie stoiska po zakończeniu targów, (...) zobowiązał się do zapłaty na rzecz wykonawcy wynagrodzenia w wysokości 180.000 zł + 23% VAT (§ 4 ust. 1 umowy). Połowa wynagrodzenia, tj. 110.700 zł, miała zostać zapłacona do dnia 18 lutego 2018 r., którą to kwotę pozwana zapłaciła powódce. Druga połowa wynagrodzenia 110 700 zł brutto była płatna do dnia 23 kwietnia 2018 r., w każdym jednak razie na podstawie doręczonej prawidłowo wystawionej faktury rozliczeniowej.

Sąd Okręgowy ustalił następnie, że strona pozwana przy wyborze oferty powódki podkreślała konieczność wykonania i jakości elementów konstrukcyjnych stoiska na bardzo wysokim poziomie.

Strona powodowa wykonywała stanowisko przy współpracy z pozwaną, której pracownicy montowali oświetlenie wyprodukowane przez spółkę. Prace przebiegały sprawnie i prawidłowo. Ostatniego dnia prac tj. 17 marca 2018 r. w godzinach wczesnopopołudniowych, pracownicy powódki ukończyli montaż stoiska i ustawili meble. Wówczas okazało się, że występują wady: meble w tym sofy, krzesła barowe nosiły ślady użytkowania, były brudne, sofa miała dziurę, w podłodze były ubytki, ściany i sufity miały pęknięcia, logo pozwanej miało pękniętą literę, wykładzina była krzywo docięta, poszczerbione, nieestetyczne blaty i rogi ekspozytorów/gablot, słabe posadowienie podłogi i niska jakość wykorzystanych do tego materiałów, zbyt mała „sztywność” stoiska. Usterki te zostały zgłoszone N. E., który był kierownikiem projektu i budowy stoiska. Pracownicy strony powodowej podjęli próbę naprawy niektórych usterek np. zaklejali pęknięcia, co wyglądało nieestetycznie. Stanowisko nie zostało również dokładnie sprzątnięte, pracownicy (...) myli meble i podłogi, próbowali doczyścić brudne krzesła.

Przedstawiciel strony pozwanej B. W. (2) nie zaakceptował stanu stanowiska i odmówił podpisania protokołu zdawczo – odbiorczego, wskazując, iż decyzję co do odbioru prac podejmie P. P. (1). Pozwany przejął stanowisko i wykorzystał je do celu, w jakim zostało ustawione, jednakże było to niezbędne aby wziąć udział w Targach. W opinii pracowników pozwanej spółki nieestetycznie i niechlujnie wykonane stanowisko, prowadziło odwiedzających je gości do wrażenia, że cała jakość działalności podmiotu jest na niskim poziomie, co oddziałuje negatywnie na efekt wynikający z targów i renomę podmiotu. Pomimo swoich wad i niestarannego wykonania stoisko otrzymało wyróżnienie honorowe(...). Wady nie powstały w wyniku późniejszego użytkowania stoiska w trakcie targów.

W związku z nieprzekazaniem stoiska i brakiem jego odbioru z uwagi na jego stan (liczne nieusunięte wady), strona pozwana wystawiła notę księgową nr (...) r. obciążającą powódkę karą umowną w kwocie 150 000 zł. Następnie pismem z dnia 16 kwietnia 2018 r. Pozwany wezwał Powódkę do zapłaty kary umownej w terminie 7 dni od otrzymania wezwania (które odebrała w dniu 19 kwietnia 2018 r.), do którego załącznikiem były dwa egzemplarze noty księgowej. Kara umowna nie została uiszczona przez Powódkę.

Wierzytelność należna Pozwanemu (tj. wierzytelność w postaci kary umownej w wysokości 150.000 zł), została przez stronę pozwaną potrącona oświadczeniem z dnia 14 maja 2018 r. z wierzytelnością w kwocie 114.267,00 zł przysługującą Powódcie z tytułu faktury VAT nr (...) r. z dnia 9 kwietnia 2018 r. (termin płatności w dniu 23 kwietnia 2018 r.).

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji wskazał, że powództwo było uzasadnione w części – co do połowy dochodzonego roszczenia (55.350 zł) oraz co do kwoty 168,34 zł, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności (równowartość 40 euro).

W ocenie Sądu dochodzona przez powódkę wierzytelność w niniejszym postępowaniu częściowo wygasła poprzez jej potrącenie z wierzytelnością wzajemną pozwanej spółki. Wzajemne wierzytelności (...) wynikały bowiem z zasadnego naliczenia kary umownej za wadliwe wykonanie stoiska w kwocie 55.350 zł.

Sąd doszedł do przekonania, że strona powodowa nie należycie wykonała przedmiot umowy. Powódka była zgodnie z umową zobowiązana do wypożyczenia i ustawienia stoiska prawidłowo i kompletnie wyposażonego – zgodnie ze standardami jakości określonymi w umowie, a zobowiązania tego i standardów nie dochowała. Nienależyte wykonanie przez powódkę jej zobowiązań doprowadziło do uzasadnionej odmowy odbioru stoiska targowego. Brak było również w ocenie Sądu przesłanek do samodzielnego odbioru stanowiska przez powódkę. Umowa przewidywała taki odbiór tylko w wypadku niestawiennictwa, a nie w przypadku jak to uważa powódka „uchylenia się od obioru przez przedstawiciela Pozwanego” (co zresztą też nie miało miejsca). Nie doszło również do dorozumianego odbioru stoiska przez stronę pozwaną. Nadto powódka nie wykonała swojego zobowiązania co do usuwania wad targowych stoiska do godz. 24:00 dnia 17 marca 2018 r., co również zgodnie z umową prowadzi do naliczenia kary umownej.

Sąd Okręgowy ocenił, że naliczona przez stronę pozwaną kara umowna w kwocie 150.000 zł była rażąco wygórowana i dokonał jej miarkowania. Wskazał, iż powódka – mimo, że wadliwie – co najmniej w znacznej części wykonała swoje zobowiązanie niepieniężne (w $\frac{3}{4}$). Stoisko powstało, należało do jednych z większych stoisk na targach we F.,

otrzymało honorowe wyróżnienie (...), co jednakże nie jest zasługą jego estetyki i wysokiej jakości wykonania, a o powyższej nagrodzie zadecydowały inne względy – przede wszystkim rozmach jego wykonania oraz projekt, w tym sposób oświetlenia stoiska. Nie sposób jednakże twierdzić, że firma powódki nie wywiązała się z umowy w całości, względnie w znacznej części. Przyjął Sąd proporcję, zgodnie z którą powódka wywiązała się z umowy w 3/4, zaniedbując jej wykonanie w 1/4. Tak więc kwota należna z tytułu kary umownej wyniosła ostatecznie 55.350 zł i w takim zakresie została słusznie potrącona przez pozwaną, o czym Sąd orzekł w pkt I i II wyroku w oparciu o treść art. 627 § 1 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych. W konsekwencji powództwo w pozostałej części Sąd oddalił. O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie III wyroku na podstawie art. 100 k.p.c.

Od powyższego wyroku apelację wniosła powódka zaskarżając go w części tj. w zakresie pkt II i III.

Wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów prowadzące do dokonania wybiórczej oceny dowodów oraz brak wszechstronnej analizy i oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i błędne przyjęcie, że: - wady stoiska istniały już w dniu odbioru tj. 17.03.2018 r.; - wady te widać na zdjęciach strony pozwanej; - powódka użyła w budowie stoiska materiałów z recyklingu; - B. W. (1) odmówił odbioru stoiska i zgłaszał wcześniej wady powódce; - goście targów mieli negatywne odczucia co do estetyki stoiska co nie wynikało z żadnych dowodów;

- art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie zeznań świadka M. H. (2), podczas gdy zeznania te wykazują fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w tym wskazanego przez niego faktu pochodzenia treści Umowy tylko i wyłącznie od Pozwanego, co zresztą nie zostało zaprzeczone przez Pozwanego (co ma istotny wpływ dla interpretacji treści Umowy, w tym w szczególności § 3 ust. 4 i 7 Umowy), jak również ustalenia faktu prawidłowego wykonania stanowiska oraz wskazanych przez niego całokształtu działań pozwanego w zakresie uchylenia się od zapłaty 2 części wynagrodzenia za wykonanie przez Powódkę Umowy pod kątem zbliżania się dnia zapłaty (23 kwietnia 2018 r.) tej części wynagrodzenia;

- art. 246 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, które to uchybienie doprowadziło do niedopuszczalnego ustalenia stanu faktycznego na podstawie zeznań świadków, że P. P. (1) była osobą uprawnioną do dokonania odbioru stanowiska, podczas gdy z umowy stron wynikało, że osobą tą był B. W. (1) lub inna osoba pisemnie upoważniona, a P. P. (1) nie miała pisemnego upoważnienia;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie z jakich przyczyn Sąd ustalił, że zasadna wysokość kary umownej wynosi 55 350 zł i że powódka wywiązała się z umowy w 3/4, zaniedbując jej wykonanie w 1/4 oraz brak wyjaśnienia przyczyn, w jakiej części Sąd Okręgowy odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadków N. E., T. K. i M. S. i poprzestanie jedynie na stwierdzeniu, że oparł się na ich zeznaniach, jak również pominięcie zeznań M. H. (2), podczas gdy Sąd Okręgowy nie kwestionował w toku procesu tych dowodów, a skoro zeznania wyżej wskazanych świadków są w znacznej części sprzeczne z zeznaniami świadków powołanych przez pozwanego, to powinien ten konflikt rozstrzygnąć, a nie poprzestać na ustaleniu zeznań świadków powołanych przez Pozwanego za „wiarygodne”, a także nie powinien był pominąć zeznań świadka M. H. (2);

Apelująca zarzuciła także naruszenie prawa materialnego:

- art. 76 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że P. P. (1) była osoba upoważnioną do odbioru;

- art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez dokonanie błędnej wykładni postanowień umownych: § 3 ust. 4 który w interpretacji powódki stanowił o możliwości naliczenia kary umownej za niewykonanie stanowiska; § 3 ust. 4 w zw. z § 3 ust. 7, gdzie postanowienia nadane w brzmieniu narzuconym przez pozwanego powinny być wykładane na niekorzyść strony pozwanej i brak możliwości wykładni rozszerzającej w zakresie ustalania przesłanek uzasadniających naliczenie kary umownej, w tym na przypadki niewłaściwego wykonania zobowiązania;

- art. 483 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, co doprowadziło do uznania, iż w niniejszej sprawie zaszyły podstawy do nałożenia na Powódkę kary umownej, podczas gdy nie ziściły się przesłanki do jej nałożenia, albowiem kara umowna nie została zastrzeżona na wypadek nienależytego wykonania zobowiązania;

- art. 483 § 1 k.c. w zw. z art. 471 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że ustalone (błędnie) przez Sąd Okręgowy wady stanowią o niewykonaniu zobowiązania, a w konsekwencji stanowią podstawę do naliczenia kary umownej, jak również że powódka ponosi za ich powstanie winę, podczas gdy takie wady mogą co najwyżej stanowić przejaw nienależytego wykonania zobowiązania (co nie jest przesłanką do naliczenia kary umownej);

- art. 471 k.c. (z najdalej idącej ostrożności, jeżeli Sąd Apelacyjny uzna, iż kara umowna została zastrzeżona na wypadek nienależytego wykonania zobowiązania - czemu Powódka stanowczo zaprzecza), poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w niniejszej sprawie Powódka ponosi winę za ustalone (błędnie) przez Sąd Okręgowy wady Stanowiska Targowego, podczas gdy nienależyte rzekome wykonanie zobowiązania przez Powódkę jest następstwem okoliczności, za które Powódka odpowiedzialności nie ponosi;

- art. 6 k.c. poprzez jego niezastosowanie, co doprowadziło do niedopuszczalnego przerzucenia ciężaru dowodu na Powódkę w zakresie (1) rzekomego nastawienia gości Pozwanego wobec Stoiska podczas targów, (2) rzekomych czynników branych pod uwagę w trakcie przydzielania nagrody (...) (3) możliwości odwiedzenia przez jury (...) wszystkich stoisk w trakcie trwania targów, podczas gdy to na Pozwanym, jako osobie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne, ciążył ciężar udowodnienia rzeczonych faktów, czemu jednak nie podołała, bowiem nie przedłożyła żadnych dowodów;

- art. 498 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że Pozwanemu przysługiwała wierzytelność, którą mogła potrącić z wierzytelnością Powódki wobec Pozwanego dochodzoną w niniejszej sprawie, co doprowadziło do umorzenia wierzytelności Powódki do wysokości rzekomej wierzytelności Pozwanego, podczas gdy (1) Pozwany nie posiada wierzytelności wobec Powódki, (2) z najdalej idącej ostrożności Powódka wskazuje, że o ile Pozwany posiada rzekomą wierzytelność wobec Powódki, to z całą pewnością nie w wysokości 55.350,00 zł, która to kwota stanowi 1/4 wynagrodzenia należnego Powódce z tytułu wykonania Umowy;

- z najdalej idącej ostrożności, art. 484 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, co doprowadziło do miarkowania kary umownej w niedostateczny sposób, podczas gdy, o ile roszczenie Pozwanego wobec Powódki o zapłatę kary umownej jest w ogóle zasadne co do zasady (czemu Powódka stanowczo zaprzecza), to zakres rzekomych wad w odniesieniu do stopnia skomplikowania budowy stoiska i jego wielkości, nie uzasadnia nałożenia kary umownej w wysokości aż 55.350,00 zł, a ewentualnie w kwocie znacząco niższej (między 1 - 2,5% dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia).

Powódka wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki również dalszej kwoty 55.350,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 24 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości trzykrotności stawki minimalnej, wraz z opłatą skarbową od dwóch pełnomocnictw w łącznej wysokości 34,00 zł, jak również innych kosztów procesu poniesionych przez Powódkę w ramach niniejszej sprawy w wysokości 200 zł. Domagała się nadto zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powódki - jako niezasadna - podlegała oddaleniu.

Zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. (uprzednio art. 328 § 2 k.p.c.) jest bezprzedmiotowy. Skuteczność przedmiotowego zarzutu ograniczona jest do sytuacji, w której treść uzasadnienia skarżonego wyroku

uniemożliwia kontrolę instancyjną wydanego w sprawie orzeczenia. W systemie apelacyjnym, w którym Sąd II instancji jest sądem merytorycznym a postępowanie odwoławcze jest kontynuacją postępowania w sprawie, uchybienia w formie uzasadnienia, nieprowadzące do trudności w identyfikacji motywów rozstrzygnięcia nie mają znaczenia dla możliwości rozpoznania apelacji. Natomiast sytuacja, w której skarżący podnosi brak jednoznaczności wypowiedzi Sądu co do danej kwestii o charakterze procesowym lub materialnoprawnym oraz niedostatki co do tej wypowiedzi, może prowadzić jedynie do powołania się na naruszenie adekwatnego przepisu prawa procesowego bądź materialnego – co apelująca uczyniła.

Niezależnie od tego wskazać należy, że Sąd Okręgowy wskazał, że ustalenia stanu faktycznego poczynił zarówno w oparciu o dokumenty, zdjęcia, jak i zeznania świadków będących pracownikami lub współpracownikami strony pozwanej w osobach: B. W. (1), P. P. (1) i I. D., jak również pracowników powódki: N. E., T. K. i M. S.. Sąd nie podważył wiarygodności zeznań świadków wnioskowanych przez stronę pozwaną, a stanowiły one podstawę ustaleń dotyczących wykonywania stanowiska oraz braku poczynienia uszkodzeń w wyposażeniu stoiska przez stronę pozwaną w trakcie targów (s. 8 uzasadnienia). Z kolei zeznania pracowników strony pozwanej poparte dokumentami i dokumentacją fotograficzną ukazującą wady wyposażenia, stan mebli, wykonanie ścian i sufitów itp. dawały podstawę do ustalenia stanu faktycznego w zakresie jakości wykonania stoiska i przyczyn odmowy podpisania protokołu odbioru przez przedstawiciela pozwanej. W tym zakresie zeznania świadków wnioskowanych przez stronę pozwaną jawiły się jako wiarygodne, były poparte dowodami, głównie w postaci dokumentacji zdjęciowej.

Nie był uzasadniony również zarzut braku wskazania i wyjaśnienia przez Sąd I instancji przyczyn, dla który dokonał miarkowania kary umownej do kwoty 55 350 zł. Należy bowiem wskazać, że miarkowanie kary umownej na podstawie art. 484 § 2 k.c. stanowi element prawa sędziowskiego, zaś sam katalog kryteriów które pozwalają na redukcję kary umownej jest otwarty. To do Sądu należy zatem ocena wysokości kary umownej, czy nie jest ona rażąco wygórowana i do jakiego poziomu należy dokonać jej miarkowania, zaś przyjęcie iż strona powodowa wykonała umowę w $\frac{3}{4}$, zaś zaniedbała jej wykonania w $\frac{1}{4}$ części stanowi uznanie sędziowskie. Ocena ta znajduje nadto oparcie w okolicznościach sprawy, bowiem Sąd powoływał się na okoliczności związane z wykonaniem umowy w znacznej części i niedużym zakresie ujawnionych wad i usterek stoiska, które ocenił na brak wykonania w $\frac{1}{4}$ części umowy.

Kolejno należy wskazać, że Sąd Apelacyjny podziela w pełni ustalenia stanu faktycznego w sprawie poczynione przez Sąd I instancji. W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenia stanu faktycznego zostały poczynione przez Sąd I instancji prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c.

Okoliczność, iż wady zostały ujawnione już w dacie oddania stoiska tj. 17 marca 2018 r., a nie powstały z okresie późniejszym tj. w dniach 18-22 marca 2018 r. wynikała z zeznań świadków B. W. (1) i P. P. (1). Zeznania te były wiarygodne, bowiem gdyby do ujawnienia wad i usterek nie doszło przed rozpoczęciem targów, to strona pozwana dokonałaby protokolarnego odbioru stanowiska bez usterek. Skoro zaś były problemy z odbiorem stoiska, to oczywistym jest że wady były istotne i musiały istnieć w momencie zakończenia prac przez pracowników powódki. Ponadto świadkowie N. E., T. K. i M. S. nie stwierdzili, aby widzieli, że pracownicy pozwanej źle użytkowali stoisko, dokonali w nim uszkodzeń.

Wbrew twierdzeniom powódki nie wszystkie materiały do budowy i wyposażenia stoiska były nowe. Świadek M. S. w zeznaniach podawał, że meble były używane na innych targach, nie był w stanie wskazać ile razy i gdzie. Również świadek T. K. wskazywał, że te same meble są ponownie wykorzystywane dość często. Świadek N. E. podawał, że używano materiałów z recyklingu, choć miały być one niewidoczne dla gości np. znajdowały się pod podłogą. Świadek ten przyznał, że w trakcie oględzin stoiska z B. W. (1) i P. P. (1) ujawniono drobne pęknięcia na ścianach, odpryski w podłodze, zakurzone meble wymagały wyczyszczenia, doszło również do uszkodzenia logo firmy pozwanej. W ocenie Sądu świadkowie umniejszali ujawnione wady i uszkodzenia, podczas gdy były one większej wagi co wynikało z dokumentacji fotograficznej.

Strona powodowa w sposób nadmierny podkreśla wagę uzyskania przez stoisko nagrody(...)Przyznanie tego wyróżnienia stanowił jedynie o ogólnym dobrym odbiorze stoiska przez jury i uczestników targów, w tym oceny

użytego oświetlenia, skoro były to targi firm sprzedających oświetlenie. Wyróżnienie nie świadczyło zaś o całkowitym braku wad i wybitnym poziomie najdrobniejszego wykonania w detalach. Tymczasem w niniejszej sprawie spór dotyczy właśnie wad, które nie były bardzo widoczne przy dokonywaniu ogólnej oceny wizualnej stoiska, jednak wpływały na brak wykonania przez powódkę umowy w pełni, bowiem stoisko nie spełniało wysokich wymagań estetycznych.

Należało podzielić ocenę Sądu I instancji, iż sama obecność B. W. (1) przy zakończeniu prac i odbiorze stoiska stanowiła podstawę do dokonania odbioru lub odmowy z jego udziałem. Powódka nie może obecnie zasadnie twierdzić, że brak podjęcia decyzji przez B. W. (1) do czasu przyjazdu P. P. (1), a następnie brak zgody na odbiór stanowił o możliwości jednostronnego odbioru stanowiska przez przedstawiciela powódki w osobie N. E.. Wbrew twierdzeniom powódki Sąd nie poczynił ustaleń, iż to P. P. (1) była osobą uprawnioną do odbioru stoiska – co zdaniem apelującej było niezgodne z umową stron. Należy wskazać, że zgodnie z § 3 ust. 6 umowy to B. W. (1) jako upoważniony przedstawiciel pozwanej miał dokonać odbioru stanowiska i Sąd okoliczności tej nie negował. Ustalono jedynie, iż B. W. (1) z uwagi na wady stoiska poprosił przedstawicieli powódki o poczekanie na przyjazd P. P. (1), która odpowiadała za marketing w pozwanej spółce. Powódka wyraziła zgodę na oczekiwanie na P. P. (1) i ta wspólnie z B. W. (1) dokonała oględzin stoiska, a następnie przedstawiciele pozwanej, w tym uprawniony B. W. (1), odmówili protokolarnego odebrania obiektu. Nie ma również znaczenia czy zgłoszenia wad dokonano przed czy po przybyciu P. P. (2). Istotnym jest, że pracownicy strony pozwanej zgłosili osobie upoważnionej przez powódkę do nadzoru prac wady i domagali się ich usunięcia.

Nie były uzasadnione także zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego.

Należało podzielić ocenę Sądu I instancji dotyczącą poczynionej na zasadzie art. 65 k.c. wykładni zapisów § 3 ust. 4 w zw. z ust. 7 umowy stron. Powódka w sposób błędny dokonuje interpretacji § 3 ust. 4 jako zastrzegającego możliwość naliczenia kary umownej wyłącznie za niewykonanie stoiska targowego. Sąd słusznie podniósł, że należało odnieść się również do ust. 7, który stanowił o braku naliczenia kary umownej wskazanej w ust. 4 jeśli dojdzie do usunięcia drobnych usterek zgłoszonych przez pozwaną przy odbiorze w wyznaczonym tam terminie. Zatem strony zawierając umowę zgodnie ustaliły, że przekazane stoisko ma zostać wypożyczone, ustanowione i prawidłowo wyposażone, a jeśli wystąpią drobne usterki które powódka usunie we wskazanym terminie, to brak będzie podstaw do naliczenia kary umownej. Tymczasem usterki i wady ujawnione przez stronę pozwaną były poważniejsze, nie doszło do takiego wykonania stanowiska w zakresie jakości jak wynikało z umowy. Słuszny był zatem wniosek, że strona pozwana mogła zasadnie naliczyć karę umowną za nienależyte wykonanie umowy, nie zaś wyłącznie za jej niewykonanie.

Nie zasługiwał na uwzględnienie również zarzut apelacyjny dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji art. 483 k.c. w zw. z art. 471 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie skutkujące przyjęciem, że powódka nienależycie wykonała zobowiązanie w części, ponosi odpowiedzialność za wady i usterki wykonanego stoiska, a zatem pozwana miała podstawy do skutecznego naliczenia kary umownej.

Jak stanowi art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, iż naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Kara umowna przysługuje w razie zwłoki dłużnika, stanowiącej kwalifikowane opóźnienie, zawinione bezpośrednio przez dłużnika, bądź osoby, którymi posługiwał się przy wykonaniu zobowiązania. (Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 13 stycznia 2021 r. I AGa 127/19).

Powódka ponosi winę za nieprawidłowe wykonanie umowy w części, za ujawnione wady i usterki montowanego stanowiska targowego. Jak wskazywano wyżej, usterki te nie sprowadzały się do kilku drobnych uchybień, które można było od razu usunąć, lecz stanowiły poważniejsze wady – nieusuwalne do czasu rozpoczęcia targów: pęknięcia płyt, ubytki w podłodze, brudne i używane meble, dziura w sofie, porysowane i odrapane rogi mebli, uszkodzenie jedynego logo pozwanej. To powódka dostarczyła meble, które były już wcześniej użytkowane na innych targach, ich stan nie był taki jakiego oczekiwała strona pozwana, czyli bardzo dobry, bez uszkodzeń i zanieczyszczeń. Jak wynikało z umowy stron, w tym § 1 ust. 3 wykonawca zobowiązał się do wykonania usługi zgodnie z najwyższymi standardami jakości

przy udziale wykwalifikowanych pracowników. Ponadto strona pozwana w korespondencji kierowanej do powódki podkreślała konieczność wykonania stoiska na bardzo wysokim poziomie. Powódka jako prowadząca działalność gospodarczą powinna była działać z należytą starannością profesjonalisty. Jak stanowi art. 355 § 2 k.c. należytą staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. W takim wypadku profesjonalizm dłużnika powinien przejawiać się w dwóch podstawowych cechach jego zachowania: postępowaniu zgodnym z regułami fachowej wiedzy oraz sumienności. Od profesjonalisty - obok fachowych kwalifikacji-wymaga się zwiększonego zaangażowania w podjęte działania przygotowujące i realizujące świadczenie. Strona pozwana podkreślała konieczność wykonania stoiska na targi na najwyższym poziomie, a powódka tej wysokiej staranności nie dotrzymała. Zatem brak protokolarnego odbioru stoiska przez stronę pozwaną był uzasadniony, zaś samo naliczenie kary umownej co do zasady słuszne.

Za nietrafny uznał Sąd Apelacyjny również zarzut naruszenia art. 484 § 2 k.c. poprzez brak dostatecznego miarkowania naliczonej kary umownej. Zgodnie z art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły. Jak stanowi § 2 jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, co można rozumieć jako wykonanie zobowiązania w stopniu przekraczającym jego połowę bądź na podstawie kryterium przydatności przedmiotu świadczenia dla wierzyciela i innych kryteriów z art. 354 k.c. (Gawlik Z., Komentarz do art. 484 k.c. [w:] Kidyba A. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna, wyd. II, LEX 2014). Dalej wskazuje się, że art. 484 § 2 k.c. pozwala obniżyć wysokość kary umownej nie tylko w sytuacji gdy zobowiązanie jest w przeważającym stopniu wykonane, ale również gdy kara umowna jest rażąco wygórowana, tj. istnieje dysproporcja pomiędzy poniesioną szkodą a wysokością kary umownej. Przesłanka rażącego wygórowania może się też przejawiać w zestawieniu wielkości poniesionej szkody spowodowanej naruszeniem zobowiązania z wysokością zastrzeżonej kary umownej. Ponadto rażąco wygórowanie może mieć miejsce na skutek porównania wysokości kary umownej do wysokości odszkodowania należnego wierzycielowi na zasadach ogólnych (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2007 r., sygn. akt IV CSK 181/07). Z zaistnieniem przypadku rażącego wygórowania można mieć również do czynienia, gdy zastrzeżona kara umowna odpowiada bądź porównywalna jest do wartości zobowiązania (Gawlik Z., Komentarz do art. 484 k.c. [w:] Kidyba A. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna, wyd. II, LEX 2014).

Jak wynikało z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszym postępowaniu, powódka wykonała umowę w przeważającej części, bowiem dokonała ustawienia i wyposażenia stoiska targowego w taki sposób, że możliwe było korzystanie z niego przez stronę pozwaną. Prace nie zostały wykonane w najwyższym standardzie jakości, a zawierały wady i usterki. Sąd I instancji słusznie przyjął, iż kara umowna naliczona przez stronę pozwaną w wysokości 150 000 zł była rażąco wygórowana. Ustalona przez Sąd Okręgowy kara stanowiąca 1/4 wartości wynagrodzenia umownego w wysokości 55 350 zł była adekwatna do ujawnionych wad, braku wykonania umowy w sposób należyty - o wysokim standardzie. Postulowana przez powódkę wysokość kary umownej 1-2,5% dochodzonego roszczenia była rażąco zaniżona, w stosunku do stopnia braku należytego wykonania umowy.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako nieuzasadnioną, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd rozstrzygnął w pkt 2 zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik (art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). Na zasądzone od przegrywającej powódki na rzecz wygrywającej strony pozwanej koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 4 050 zł - ustalone na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 zd. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).